

FELSŐMAGYARORSZÁGI HIRLAP

Megjelen minden szerdán és szombaton este.
Kéziratokat viszera nem adunk.
Szerkesztőség: Wekerle-tér 671.

Felelős szerkesztő:
Bíró Pál.

Főmunkatárs:
Dr. Buza Barna.

Előfizetési ár: egész évre 5 frt, félévre 2.50, negyedévre 1.25
Egyes szám ára 5 kr.
Kiadóhivatal: Landesmann Miksa és Társainál, Wekerle-tér 592.
Hirdetéseket a legutótabb árban közölünk.

Az állami polgári leányiskola.

S.-A.-Ujhely, január 3

Már megemlékezünk arról, hogy az állami elemi iskola létesítésével járt terhek elvállalásánál a főfel-tétel és a kapacitáció legfontosabb eszköze az állami polgári leányiskola haladéktalan felállítása volt.

Nem tagadjuk, hogy az 1864. évi népoktatási törvény értelmében Sátoraljuhely nagyközségének kö-telességében állott a hivatalos ada-tok szerint 6—700 gyermek részére, kik a felekezeti iskolákban helyet nem kaptak, elemi közös iskolát létesíteni. E gyermekek túlnyomó részben fizetésképtelenek és a felekezeti iskoláik megfelelő bővítésére, a tanerők szaporítá-sára szintén képtelenek voltak — s így ez a kötelesség tényleg Sátoralja-Ujhely városára hármlott.

Csak hogy az is tagadhatatlan, hogy ez a baj és kötelesség már évtizedek óta fennállott és a tan-ügyi hatóság a várost még sem szoritotta a kötelesség teljesítésére.

Közbejött azonban a református egyház visszaszám helyzete saját iskolá-ját illetőleg. A református elemi iskolában az egyházbéli tanköte-leseknek csak fele nem kapott helyet, a tanítók is szorgalmazták fzetéseik emelését — jogosan, de mert az egyház az ezekkel járó teheremelkedést elkerülni akarta, megbátorkozott az iskola államo-sításának eszméjével.

A kir. tanfelügyelő már igen sok évvel ezelőtt propagálta fele-kezeti iskoláink államosságát, —

mondhatjuk: ez kedvenc ideája volt, de szán léka első sorban Fejes István református lelkész úr ellen-zésén szenvedett hajdótörést, aki az egyház iskoláját feladni és hieit közös iskolába engedni szívósan vonakodott

A közelmúltban a református egyház részéről ezen akadály meg-szűnt, sőt éppen kizárólag ezen felekezet és az élén álló jó össze-kötöttesü urak sürgették az álla-mosítást.

A már említett okokon kívül döntő befolyása volt annak is, hogy nem volt és nincs Sátoralja-ujhelynek megfelelő iskolája, hova a 4 elemi osztályt végzett leányo-kat nyugodt lélekkel jártni lehetne a — nem katolikusoknak.

Tisztelet, becsület a Caroli-neumnak, de ott oly exkluzív fele-kezeti szellem uralkodik, hogy oda református és zsidó szülők gyer-mekeiket csakis kényszerből küld-hetik. S a mellett ezen leánynö-velde a közönség legnagyobb részé-nek igen drága. Sürgeti is a megyei közigazgatási bizottság, évek óta az állami leányiskola lé-tésítését

Nem is csodáljuk tehát, ha a református egyház-község, azon feltételek közé, melyek mellett iskolai ingatlanát a városnak álla-mi iskolák építése céljára áteng-edte, különös nyomatékkal tel-vette azt, hogy az állami polgári leányiskola már 1898. szeptemberé-ben megnyíljk.

A tárgyalások folyamán a mi-niszterium értesítette ugyan a vá-rost, hogy fedezet hiányában 1898

szeptemberében még nem nyithatja meg, de a legközelebbi évre, tudni-illik 1899. szeptemberében meg fog nyithatni az állami leányiskola

Ilyen auspicium mellett vállalta el a város együtt és egyszerre (conditio sine qua non-ként) az el-iemí és polgári leányiskola létesít-ésével járó súlyos terheket — és a súlyos rizikót, mely a reformá-tus hitközséggel kötött szerződés-ben le van fektetve.

Már egy részben konstatáltuk, hogy az állami elemi iskola címén tett eddigi befektetések eredménye messze elmaradt a tulajdonképeni cél — és feladattól. Az elemi is-kolába tömegesen tódulnak azok a tanulók, akik a felekezeti is-kolákban eddig is helyet találtak — ámde azok, kik eddig sem járhat-tak a felekezeti iskolákban, kima-radtak az állami iskolákból is, mert be nem vették őket s az iskolá-zatlan tankötelesek száma még mindig százakra rug

Sem a város, sem az állam meg nem oldotta tehát a fontos fel-a-datot és törvényes kötelességet. Egyedül a református egyház és volt tanítói nyertek. De így egy-oldala előny fordított arányban áll azon nagy terhekkal, melyeket a város egész polgársága visel és viselni csakis azért tartozik, hogy a fizetésképtelen s eddig iskolá-zatlan gyermekek felekezetkülömb-ség nélkül legelső sorban kapjanak helyet az állami iskolában.

Két célja és föltétele volt a tehervállalásnak. Egyik, a mit most kifejtettünk, az iskolázatlan gyer-

mekeket illetőleg — a másik: a polgári leányiskola.

Utóbbi kedvéért még el tudnók szenvedni, hogy az előbbi cél el-érve nincs

De lesújtóan hatott reánk a leg-ujabb hír, hogy tudniillik a minisz-terium ismét előadta a polgári leányiskola felállítását, dacára azon nagy hozzájárulásnak, melyet vá-rosumk szerződésileg elvállalt.

Ez nem jelent egyebet, mint a város közönségének becsapátását,

Az elődázásnak nem szabad meg-valósulnia az állami leányiskolának 1899. szeptemberében meg kell nyílnia, ha az illető körökben van lelkiismeret és kötelességérzet saj-nálatra méltó városunkkal szemben.

Felelőssé tesszük érte mindazo-kat, kiknek a fejtegett tranzakció létrejöttére befolyása volt és kiknek az ügy kedvező kimenetelére befolyása lehet.

Felelőssé tesszük érte legelső sorban a vármegye főispánját. Po-zíciójának méltósága és az erkölcsi obligó kell, hogy arra késztessek, miszerint befolyásának próbakövűl tekintse ezt a kérdést.

Hírlik, hogy az állami leányiskola megvalósulását a kassai püspök befolyása gátolja, ki a Carolineum érdekében magát exponálja.

Mi viszont kérjük a főispán urat, és városumk, meggyünk részére kö-veteljük, hogy ezt a befolyást tel-jes erejével ellensúlyozza és le-győzze.

Az állam, ha nekünk a leány-iskolát meg nem adja haladéktala-nul, kötelességet mulaszt, — ha

TÁRCA.

Fiamnak.

Írta: *Welszi bárd.**

Az ég ma felhős még felettem,
Sötét az éj bármerre fordulok . . .
S az éjben nincs hol megpihennem,
Rám törnek a hol rengetegben
Éhes hiénák, szomjas farkasok.

De szívem telve szenvedélyvel,
Lázongó lelkem tud hevülni még.
Az égre is dacolva néz fel
S bár sújton ez rá menykővével,
Ő küzdve szembeszáll eszméiert.

Hogy lelkem ilyen lesz e mindég,
Amíg e földön bolygok, — nem tudom.
A sok üldöztetés, az inség
Rám adják tán a kényszer ingét
S kétség'b' eseményben megalkuszom.

S ha majdan akkor — megviselve —
Higgadságról szólónak ajkaim,
Ha azt csepegtetném szivedbe,

* Egy jeles poéta és kiváló író teljes egyé-niségét tükrözi v'sza ez a kitünő vers. Welszi bárd, lapunk n. ankatársa, e napokban leit a Magyar Gúnyász helyettes szerkesztője, ahol Hock János orsz. képviselővel, a lap főmunkatársával együtt váltottva fognak küzdeni az általános művészeti szellem terjesztése körül.

Hogy böles megalkuvás vezesse
Az ifju lelket élte ujan:

Ne hallgass rám, ne hidd atyádnak
Szűbénítő okoskodásait . . .
Az az igazság, azt imádjad,
Amiről ő az ifjuság vad
Rajongásával írta dalait.

A fényes eszmék, édes álmok
Kínésétől míg csak élsz, ó meg ne válj . . .
Ettől kap szint az ifjuságod,
E nélkül elpusztul világod
Mint róza, melyhez nem fér napsugár.

Rombolj, ha kell, mindent izekre,
Mi eszméid köréhez nem simul . . .
Rombolj, miként ágyuk lövege,
Mely rést hasít a kötömögbe
S aztán megsemmisülve szerte hull.

Törj szenvedélyed mély tüzével
A szent igazság bástyájára fel . . .
Ne nézd, hogy egymagadba méggy fel,
Hisz bármilyen sötét az éjél
A méces benne mégis fényt lövell.

Ha kell hurcold ezért magadba
Egy meghasonlott élet átkait . . .
Bolyongj üldözve, elhagyatva,
S szülő, testvér ha megtagadna,
Te csak kövesd eszméid, álmaid.

S ám érjenek hitvány kudarcok,
Mégis te lész a gyöztes gyermekem!
Báber vár rád hős lelkű bajnok:
A lélek arat diadalt ott,
A hol az álom győz az életen.

Bál előtt.

A 'Felsőmagyarországi Hirlap' eredeti tárcája.
Szerk: Sátoraljuhelyi, jómodu kereskedő lakása.
Idő: Ma.
Személyek: Férfj.
Feleség.

Férfj: (egy számlát nézve)
Hallatlan! Kétszáz forint
Egy bali ruhára megint!
Feleség: De bizony kétszázhusz az ára.
Férfj: Így tönkre jutunk nemsokára.
Feleség: De édesem ez nem is drága.
Holmi ötven pengős ruhába
Csak nem megyek nőegyleti bálba.
Férfj: Hogyan, hát bálba is megyünk?
Feleség: No hát.
Férfj: S miért?
Feleség: Hogy ott legyünk.
Férfj: Hát nem elég hogy meg van a ruha?
Feleség: Ha, ha.
Ilyen fureszt nem hallottam soha.
Férfj: De gondolja meg édesem, a bál ismét csak újabb kiadással jár.
Mibe fog ez kerülni asszonyom?
Feleség: Várjon csak, rögtön összeszámolom!

Először is: fiakker, három pengő.
Férfj: No, azt hiszem, kettő is elegendő,
Feleség: És a jegy ára.

Férfj: Mennyi?
Feleség: Az kevés,
Hanem aztán a — a felülfizetés,
Férfj: Elég, egy szót se! mert megész a méreg!
Igy nemsokára akár csődöt kérjek.
Nem, tönkretenni magam nem fogom.
Ejh — nem megyünk a bálba, asszonyom!

Feleség: (énekelve)
Ki a sok kiadást megunta,
Legjobb, ha elmegy Kamerunba,
Ott nem lesz kiadása
Se bálokra, se másra.
Ott a hölgyek egyszerűn
Járnak szerfelett
Édes kevés gondot okoz
Ott a toillette.
A szabó sör jare a
Férfj uramék nvakára,
Divatárusnó pedig
Az országban nem lakik.

Férfj: Hol ez az ország?
Feleség: Biz, az Afrikában.
Férfj: Mindegy akárhol, ottan jobb világ van!
Oda fogunk költözni szedte-vedte.
Feleség: Jó, én követlek, pakolok ma este.
Férfj: (el)
Feleség: (egyedül.)

megadja, csak kötelességet teljesít. De nem bánjuk, tekintsek aján-déknak csak adják meg visszavon-hatatlanul.

Minden szempont bármely oldal-ról tekintsük is az ügyet, a szó szoros értelmében jogossá teszi a követelést.

Ez előzmények után reméljük, hogy a főispán, ha a tanügyi kor-mány a város igazságszolgáltatás támogató általános szempontok előtt meg nem hajolnék, ebből felfelé tárcakérdést fog alkotni, mert ha ily presszó árán is, de a leányiskolának magnyilnia kell a legközelebbi tanévre.

Ha még sem lesz úgy, akkor a nagyközönség tudni fogja az igaz-ságot leszűrni minden irányban.

Sárospatak városi köz-gyűlés.

— Saját tudósítónktól —

Sárospatak város képviselő testülete f. é. december hó 28-án érdekes köz-gyűlést tartott, melyben sok fontos tárgy került elintézés alá.

Az ev. ref. főiskola igazgatóságának átírata, a vendéglői záróórak szigorú betartása iránt, érdekes vitára adott alkalmat, mert való igaz, hogy nem-csak hazai törvényeink, s a polgárok békéje, de a jövőendő nemzedék boldogsága is, méltán és jogosan megkö-vetelik, hogy a már elaljasodott ven-déglőink, szigorú hatósági felügyelet alatt álljanak. Ennek az alapelveknek folyamánként, a közgyűlés a záróórak betartását illetően, az előjárásról a vármegye statutumában előírt teendői teljesítésére utasította, s a vasuti állomá-s mellett lévő két vendéglőben en-gedélyezni szokott — a prostitució ter-jedésére szolgáló nyilvános táncvígalmak jövőbeni megakadályozására felhívta.

A m. kir. államkincstáról, a jövő évekre megváltott bor- és husfogasz-tási adók kezelésével, egyelőre 30 ft díjazás mellett, Sonnenfeld Henrik táncsnok megbízottat. Az ellenőrzés és feügyciét-jog gyakorlására pedig, Mol-nár János főbíró és Trtyánszky Károly pénzügyi bizottsági elnök lettek felhíva azon kijelentéssel azonban, hogy a ke-

Ilyenkor bennünket magunkra hagy-tok]

S a kaszinóban ütitek a blattot
S a mit sajnátok egy táncvígalmra
Elviszi a tere, quart, vannak, rekontra.
Jó férjurauskam! De ha haza jön
Meglátjuk, akkor mit fog szólni ön.
(Bekeni az egész arcát korommal.)

Férfj: (belép) Mi ez?

Felcsé: Felcsaptam szerencsének.

Legyen olyan szíves, csókoljon meg.

Férfj: Eh unalmas tréfa kezd már lenni.

Felcsé: Tréfa? Hát nem fogsz Afri-kába vinni?]

Gondolom, hogy hamar odamegyünk,
Legalább mi is feketék legyünk.

Mert veszedelmes ott csak így fehé-ren].

Fölfalának a szerencsének, kérem.
Hát tréfa volt csak? Lám és egy szavadba]

Került és rögtön, mindent idehagyva
Kész voltam Afrikába menni véled
Hanem te nagyobb áldozatnak véled
Hogy bába vigy! ...

Férfj: Jaj, viszek már az égbe!

Felcsé: (félre)
Mindjárt gondoltam, hogy ez lesz a vége!]

Krónikás.

zelés eredményéről időközönként, fel-világosító jelentést tegyenek.

A közgyűlés egyik legkiemelkedőbb pontját képezte, az évek hosszú során át vajdó, tüzoltó őrtanya és szertár felépítésének kérdése. Sajnos, hogy ezen — a vagyon és életbiztonságra egyaránt — fontos természetű kérdésben, egyrészt a képviselő-testület számottevő tagjai, másrészt az önkéntes tüzoltó-egylet között, folytonos nézeteltérések és valóságos villongások voltak, mi által a közügy megbénítására, pozitív eredmény elérhető nem volt, de sőt az őrtanya felállításához, jogos feltétlenül szabott egyleti szervezkedés, mind-annyiszor csirájában lett megfojtva. A mai kibontakozás rezultatuma, az érde-keket minden irányban kielégítette, mivel Katona György mérnök által készí-tett tervekkel a költségvetés egyes tételeinek mellőzésével, s az egységi árak redukálásával elfogadta.

Az ügy ekkénti fejleményeinek stadi-umában, sine ira et studio ki kell emelni, hogy az őrtanya kérdésének megoldásában legtöbb érdeme van Mol-nár János főbírónak, ki habár szemé-lyileg nem is grata persona, ennek az ügynek előmozdításában dicséretes buz-góságot tanusít. Az önkéntes tűzoltó-egylet szervezésében, az croszlán-tervező Trtyánszky Károlyra csett, ki fáradságot és időt nem kímélve, a már annyiszor leszerelt együletet, újabban is összehozta.

Jövő 1899. január hó 1-től, tüzoltó őrtanya helyiség gyanánt, ideiglenesen a városháza alatti volt jegyzői lakás engedélytől át, hasonlóképpen kedvező elintézését nyert Trenhaft József, oly értelmű kérvénye is, hogy ezen lakás-ból jövő 1899. április 1-ig egy szoba 25 ft béreért neki kiadatik.

A vármegye törvényhatóságának di-jnok alkalmazása kérdésében hozott határozatánál krealit szakbizottság, véle-ményes jelentése, helyes indokainál fogva egész terjedelmében elfogadott. A bizottság ugyanis a díjnoki állás, további ideiglenes fentartását és a köz-igazgatási jegyzőnek, a munka-szaporulat bekövetkezése miatt, évi 60 ft általán megszavazását hozta javaslatba.

Ezen, a közigazgatás fejlesztésére célzó határozati javaslatot, csupán egy ember, Salacz Lajos adójegyző kívánta megtörni, s a bizottság javaslatával a különösen kértásával szemben tanusito-tott kvalifikálhatlan eljárása és fellépése általános konsternációt keltett. Mi, kik a közgyűlés lefolyásának távoli szem-lőjei voltunk, méltán megbotránkozunk amaz eljárás felett, a mely a kollegia-litással össze nem egyeztethető, s ha az ügynek személyi ele van, minden-esetre a legmesszebb menő indolenciát kell a jogtalan fellépésről konstatál-nunk. — Dr. Ballagi Géza, a képviselő testület vezérszónoka, ügyes argumen-tumokkal igyekezett a tapintatlan fellépés ellenindokait megcáfolni, s fényesen rámutatott azokra a személyi utat nem tűrő, helyes fel fogásokra, melyek a bi-zottság javaslatának intencióit képezik. Ezen kérdés, minden további vita nél-kül, ez uton döntő határozattal befeje-zést nyert.

A városházi épületek célszerű beren-dezése tárgyában, Dr. Ballagi Géza elnökölete alatt egy 4 tagu bizottság véleményadásra felhivatott.

Az 1899 évre érvényesen összeállított virilisek névjegyzéke tudomásul vétetett.

A város főbírójának, az alapok és értékek vagyonleltárát feltüntető jelen-tése, örvendetes tudomásul szolgál.

Karner János volt városi állatorvos özevényének, a temetési költségeken felül, egy fél évi fizetést a közgyűlés megszavazott. Ezen dicséretre méltó tettét a városnak, csak elismerés jutal-mazhatja.

Felvilágosításul.

A *Zemplén* mesének titulálta azt, amit a tolcsvai borvizsgála-tokról irt tudósításomban a hegyal-jai községek regáiebérletéről mondtam s felszólította lapunkat, hogy világosítsa fel a félrevezet-ti közönséget. Lapunk t. szer-kesztője teljesítette a Zemplén kívánságát. Ő világosan kimutatta, hogy ebben az ügyben kortes-zolgalatokat jutalmaztak Zemplén-vármegyében. Nekem csak egy pár szót kell még az ő felvilá-gosításához hozzáfűznöm.

Utánjárás és megszerzett biz-tos információ alapján fel kell világosítanom a lap t. olvasóit, hogy mindez, amit a regáie-ügy-ről irtam, az utolsó betűig igaz.

Igaz az, hogy a pénzügyminisz-ter Tolcsva község küldöttségét a legkedvezőbb igérettel bocsá-totta el, igaz, hogy már kész volt az osztályban s leírás alá kiada-tott a határozat, mely a fogyasztási adók bérletét a községeknek adta, igaz, hogy ezt a határozat-t az utolsó percben vonták vissza s hoztak helyette másikat, amely általános meglepetésre s megbotránkozásra *Gross* Vilmos-nak adta ki a regálét.

Igaz, hogy *Gross* Vilmos közeli rokona az ungvári rabbinak, igaz, hogy ez a rabbi bírta rá, vagy legalább igyekezett rábírti őt vármegye, — de legkivált az ó-lisz-kai választókerület orthodox zsi-dóit, hogy a kormány jelöltjére szavazzanak. Igaz, hogy ez az un-gvári rabbi pár héttel a választá-sok után a koronás arany érdem-keresztet kapta, igaz, hogy, mikor ezért a kitüntetésért, amely egy magyarul nem tud, minden hal-ladást gyűlöelő és akadályozó egyént ért, a lapok méltatlankod-tak. Nem Ungmegye főispánja, a kinek megyéjében lakik a rabbi ur, hanem Zemplénmegye főis-pánja, Molnár István volt az, aki melé szavakkal, nagy dicséret-ekkel védelmére kelt a Pesti Hirlap-ban az érdemdús rabbinak.

Természetes az is, hogy ha a rabbi maga állt volna a miniszter-elnök elé azzal, hogy ő a választásoknál ilyen meg olyan érde-meket szerzett, hát jutalmul ad-janak az ő öcsésének beneficium-okat, — hogy ezeket az érde-meket nem hitte volna el neki egy pus-tai szóra a miniszterelnök, hanem kellett lenni valami ide-váló nagy és a kormány előtt kedvelt egyénnek, aki ezeket az érdemeket bizonyítsa s a rabbi urat ajánlja.

Hát ezekből a tényekből von-tam én le azt a következtetést, — tessék jól elolvasni, csak következtetés volt, — hogy a rabbi urat s öcsését odafent Molnár fő-ispán pártfogolta. Én a fenti tényekből most se tudok mást kö-vetkeztetni. Az ilyesmit persze bizonyítani nem lehet s azért őszinte örömmel veszem tudomás-

sul a főispánnak azt a kijelenté-sét, hogy a látszat csal s a tit-kos pártfogó nem ő volt. Azt se akarom kutatni, hogy ki volt hát? Minek bolygatni a múltat?

Csak azt jegyzem meg, hogy a Hegyalján nagyon sokan éltek abban a meggyőződésben — ép a látszat által megtévesztve, hogy a főispán volt ennek az ügynek a diabolusa. Ezért azt hiszem, csak használtam a főispánnak, mid-dőn alkalmat adtam neki, hogy férfias nyilatkozata által ezt a téves hitet megcáfolja.

Sok panaszt hallottam a vizsgálatról szóló tudósítás miatt is. Legkeserűbb az volt, hogy ez a korai tudósítás vagyonai romlását okozhatja, — talán ártatlanul — annak, a kiről szól.

Hát azt láthatta mindenki a tu-dósításból, hogy nem befejezett ügyről, hanem csak első vizsgá-latról van szó. Természetes az is, hogy a borok hamis volta nem állapított meg, — mert hisz ezt csak a vendéglői bizottság — csak az konstátaltatott, hogy a talált borok közt gyanúsak van-nak. Ezt magából a cikkből min-denki láthatta.

Kétségtelen, hogy teljesen ár-tatlan embereket is érhet a gyanú, — ép azért nem tartom én se helyesnek a bíróság előtt bárki ellen emelt panaszok közlését az ítélet vagy vádhatározat előtt. De ebben az esetben ennél a te-kintetnél erősebb a közérdek, a mely azt követeli, hogy a vizsgá-latok által megindult mozgalmat elaludni ne engedjük, s annak nyilvánosságra hozásával, hogy a Hegyalján erélyesen üldözik a bor-hamisításokat, igyekezzünk emelni a hegyaljai borok már majdnem teljesen elveszett hitelét.

Készséggel konstátalom, hogy *Fuchs* Mórnál csak olasz borokk il vegyített szomorodni bort találtak s azt is külön pincében s hogy az ő állítása szerint — amit bizonyi-tani is ígérkezik — ezeket minő-ségük megjelölésével hozza for-galomba.

Készséggel konstátalom, hogy *Grossmann* Ignácnál csak egyféle asszú bort találtak gyanúsának, a mely azonban az ő állítása szer-int tiszta és valódi.

Ez így történt s ezeket tudó-sításomban csak azért nem adtam elő, mert nem akartam fölösleges részletezéssel terjengőssé válni.

Tudomásul veszem *Propper* Bernát és *Szojfer* Joachim azon álli-tásait is, hogy náluk egy kanál hamis bor sincs és a felmerült gyanu alaptalan, — s viszontán kívánom nekik, hogy a vizsgálat igazolja állításaikat s egyuttal de-ritse ki azt a gonosztevőt, a ki a temérdek hamis bort gyártja, — mert, hogy hamis bor temérdek van, azt mindenki elismeri, de azt még senki se ismerte el magáról, hogy ő csak egy pohár hamis bort is csinált. Valahol rejtőzni kell tehát az átkozott hamisítónak! Meg vagyok győződve, hogy ha a vizsgálat bármelyik úr ártat-lanságát igazolni fogja, a Felső-magyarországi Hirlap lesz az első, amely fényes elégtételt ad nekik

a szenvedett méltatlanságokért.
Mert mi nem akarunk egyéneket stigmatizálni, csak a közérdeket szolgálni.

Dr. Busa Barna.

HIREK.

— **A közigazgatási bizottság** rendes havi ülését f. é. január hó 12-én d. e. 9 órakor tartja.

— **Villamos vasut közigazgatási bejárása.** A kereskedelemügyi m. kir. miniszter a Sátoraljai helyi érdekű villamos vasut közigazgatási bejárásának határidejéül 1899. évi január hó 20-ik napját tűzte ki és a bejárás vezetőjéül **Barthos Andor** dr. minisiteri titkár küldötte ki.

* **Az izr. nőegylet nagy bálja** Sátoraljai helyben f. é. január hó 7-én (szombaton) a városi színházban lesz megtartva. A bál iránt széles körben igen nagy az érdeklődés. A színház termét ez alkalomból pompásan díszítik. Ugy látszik, hogy a város ezen idej legelső elite bálja ismét fényesen fog sikerülni.

Szilveszter est a megyei kaszinóban. A sátoraljai helyi intelligens ifjuság egy része december hó 31-én a vármegyei kaszinó termeiben zártkörű társas összejövetelt rendezett. A fitűnőn szervezőtől vacsora után, mely **Bock** vendéglős konyháját dícséri, tánc következett, mely a legvígabb hangulatban reggelig eltartott. Az egybegyűlt előkelő társaság között a következő neveket sikerült feljegyezni: **Asszonyok:** Bariss Árpádné, Barthos Józsefné, Éhlert Gyuláné, Görgey Béláné, Hlavathy Józsefné, Karsa Kálmáné, Keresztessy Lajosné, Kincsesy Péterné, Kőszeghy Józsefné, Mattyasovszky Kálmáné, Meczner Gyuláné, Molnár Leoná, Nemes Sándorné, Palasovszky Sándorné, Pilius Lászlóné, Szerdahelyi Vinczéné, Szervezky Ödöné, Szokolay Emilné, Wieland Lajosné. **Leányok:** Mattyasovszky Sarolta, Meczner Marianné, Meczner Jezu, Spilenberg Sarolta, Szerdahelyi Adrienne, Szerdahelyi Margit, Szokolay Margit.

— **Inség Szabolcsban.** A tél beállásával **Szabolcs** megye számos községét inség fenyegeti, mivel a szegényebb sorsú nép nem tudott e nyáron annyit bekeresni, hogy a télen át megélhessen. A főispán — mint bennünket értesítettek — ennek következtében sürgős segítségért fordult a kereskedelemügyi miniszterhez, ki is a Magyar Államvasutak részére **hetven ezer darab cirok-seprűt** rendelt meg a seprű készítésével, mint házi iparral foglalkozó szegény népnél.

Szilveszter est a Bock-szálloda éttermében. Az újhelyi társadalom intelligenciájának egy része december hó 31-én társasvacsorát rendezett a **Bock** éttermében. A buszó 6-esztendőből a a legkedélyesebb hangulatban csevegték át az új esztendőbe. A **Bock** konyhája és pincéje, meg **Dandás** Aladár zenekara dicséretes igyekezetekkel azon voltak, hogy az 6-esztendő utóztát miről kellemesebb tegyék. Ebben a kedélyes hangulatban a vacsorát tánc követte, mely vígan és jókedvben a hajnali órákig tartott. Jelen voltak: **Asszonyok:** Fleiszner Frigyesné, Haas Morné, Kellner Edéné, Kellner Józsefné dr. Kellner Sománé, Klein Martoáné (Máté-Szalka), dr. Ligeti Józsefné, dr. Rosenthal Sándorné, Schön Sándorné, dr. Szepessy Arnoldné, dr. Waldmann Adolfné, Zinner Adolfné. **Leányok:** Kellner Bella, Kiss Erzi, (Nyíregyháza) Nagy Éva, Polonyi Ilona, Szepessy Paula.

— **Vadászat.** A gróf **Sztáray** uradalom rengetegeiben december hó 27-én

ritka szép két vadkan került az ott vadászó **Sinkovics** főerdész és **Bartus** Sándor zsákmányául. Ezek egyike csak a nyegyelő golyó által találta esett áldoatul és 200 kilogrammot nyom.

A városi dalárd. S. totaljai helyben f. é. január hó 1-én tartotta ismerkedési estélyét, mely egyszerűsége és dalárda bemutatkozája volt. Azok a szép szavak, a melyly **Spillenberg** Barna, az egylet elnöke **Vass József** az egylet tiszteletbeli elnöke és dr. **Schön** Vilmos az egylet egyik veterán tagja magasztalták a dalárda vezetőjét és annak buzgó tagjait, fényes tanúbizonyságot adtak arról, hogy ez a halmvából újra felelt egylet mily lelkesedéssel felelt meg már eddig is a közönség részéről tanusított megle vonalomnak. Ez a népes estély csak buzdítást adhat továbbra is. Ennyire látogatott és élvezetes estélyben alig van része ennek a városnak. Az egyes dalokat tapsvihar és éljen jutalmazta, mely ez idő szerint első sorban **Vágó Gyulát**, a kiváló és buzgó karmestert illette. Vacsora után tánc volt hajtálj. Jelen voltak az estélyen **Asszonyok:** Bock Imréné, Fonyi Árpádné, Gerő Józsefné, Juresó Ágostonné, Korinkó Jánosné, Mattyasovszky Kálmáné, Lácay Eleké, Oeskey Lászlóné, Szánky Nándorné, Szép Gedeonné, Stépan Géziné, Szepessy Imréné, Spotkovszky Károlyné, Schneider Jakabné. **Leányok:** Fonyi Ilon és Irén, Krafcik Mariska, Korinkó Ilon, Mattyasovszky Jári, Rothberger Rózi (Nagy-Becskeerek), Spillenberg Sári, Szép Puzsó és Ilon, Szepessy Mariska.

* **A nagymihályi izr. játékony nőegylet** saját alapítóje javára Nagymihályban, a **Barnai** szálloda nagytermében 1899. évi január hó 14-én hangversenyyel egybekötött táncvigalmat rendez. Helyiárok: az első 3 sor és oldalszékek 1 ft 50 kr., a többi ülő és állóhelyek 1 ft. Kezdeté este 8 órakor. Felülfizetéseket köszönettel fogadnak s hirlapilag nyugtáznak. Jegyek előre válthatók **Lieblch M.** üzletében és este a pénztárnál. — **Műsor:** 1. **A Grange.** 2. **Ária** a Hunyadi c. operából. Éneklő **Bódi** Ella drámai énekesnő, a debreceni színház tagja. Zongorán kíséri: **Walkovszky** Béláné. 2. A **krakéler.** Monolog **Ábrányi** Emilől. Előadja: **Vas József.** 3. Népdalok. Előadják zongorán **Walkovszky** Béláné és hegedűn: **Sztankó** Elemér. 4. **Santuzsa.** 5. **Ária** a Cavalleria Rusticana-ból. Magyar népdalok. Éneklő: **Bódi** Ella. Zongorán kíséri: **Walkovszky** Béláné. — Előadás után tánc.

— **A leforrázott leány.** **Bodnár** Erzi monoki hajadon leány, ki már régebben dolgozik a szerencsi cukorgyárban, saját vigyázatlansága következtében beesett a forró szirupba, a mentő kezek ugyan gyorsan kiragadták, de az alsó végtagjaitól kezdve kötőködésig az egész oly kínzó seibeiben szenved, hogy a legszorgalmasabb orvosi kezelés ellenére is megmaradásához kevés a remény. Sajátságos találkozása a szomorú véletlennek, hogy e derék dolgos leány néje ezélt három évvel mint munkásleány szinte a leforrázás áldozata lett.

— **A nagymihályi söröződe és máta gyárban** e napokban fejezték be az átalakítási munkálatokat. Az új gyárosok óriási befektetések árán renoválták a söröződét, mely ma már Felső Magyarországy egyik virágzó ipartelepe és képes bármelyik modern gyárral a versenyt felvenni.

— **II. Rákóczy Ferenc lovaszobra.** Két éve annak, hogy megünnepeltük hazánk ezeréves fennállását. Ebből az alkalomból hazánk nem egy városában dicséretes mozgalom indult, hogy egyes nagyjainknak maradandó emléket állít-

son. **Kassa** város törvényhatósága is egyhangulag és nagy lelkesedéssel határozta el, hogy a millennium alkalmából II. Rákóczy Ferencnek a szabadság és kimagasló bajnokságának, kinek hamvai még most is Rodostóban nyugszanak, a város egyik terén lovas szobrot emel. A város e célra mely is szavazott mindjárt 10 000 frtot és megválasztotta a szobor-bizottságot is, melynek feladatává tette az országos gyűjtés megindítása és a szoborleltesítés ügye. Azóta két év telt el, Abauj vármegyének és az egész országnak egyes nemes gondolkodású polgárai siettek is adományaikkal a szobor alapítókéjét gyarapítani, csak a szobor-bizottság maradt tétlenül. Itt van például Miskolc városa, mely szintén a millenniumi esztendőben határozta el, hogy **Kossuth** Lajosnak szobrot emel s a szép szobor már néhány hónapja díszíti Miskolc városát. Hogyha a mostani szobor-alap még nem volna elegendő egy II. Rákóczy Ferenc emléket méltóan megörökítő lovas-szobor felállításához, hát akkor indítsa meg **Kassa** városa, vagy pedig a szobor-bizottság az országos gyűjtést? Reméljük, hogy **Zemplén-vármegyé**, II. Rákóczy Ferencnek, mint megerőse és szülőföldjének szoborgyűjtése körül nagy buzgóságot fog kifejteni.

Ipar és kereskedelem.

Nyilvános számadás.

A s.-a.-ujhelyi Iparosok: Önképző Egyetelenek f. évi december hó 25-én a városi színházban megtartott táncmulatsággal kapcsolatos műkedvelői előadásról.

Bevétel: belépőjegyekből 219 ft. 50 kr., felülfizetésekből 25 ft. 35 kr., összes bevétel 244 ft. 85 kr.
Kiadás volt összesen 159 ft. 23 kr.

Egyenleg mint tiszta jövedelem: 85 fr. 62 kr.

Felülfizetni szívesek voltak: Molnár István főispán, Juhász Jenő, Dókus Gyula, 5-5 frot. Gömöri Lipót, Goldschmidt Armin 2-2 frot, Kincsesy Péter, Friss Heiman, Schmidtó József 1-1 frot, Ruzsinszky István, Vas Aladár, Boros tanár, Molzaker Géza 50. **Bettelheim** Sándor, Sümegi Géza 50. —50 kr., Olmosi Jenő 20 krt, Szűcs Lajos 15 krt. Fogadják a nemes szívű adakozók szíves adományaiért legáltalásabb köszönetünket.

Elmulaszthatatlan kötelezőségeink tartjuk e helyen is egy a hölgy, mint a férfi szereplőnek, valamint mindadoknak, kik műkedvelői előadásunk sikerén lankadhatatlan buzgalommal és kitartó szorgalommal fáradozni szívesek voltak, egyesületünk nevében is hálas köszönetünk nyilvánítását.

S-A-Ujhelyben, 1898. december hó 30-án

Hafazias üdvözlettel:

Werner Miksa, **Bertók István,**
e. pénztárnok e jessző.

Herics Sándor,
e. elnök

APRÓ REGÉNYEK.

MARGIT.

Mac Laren után angolból

A „Felsőmagyarországi Hirlap” számára

fordította: **Rohoska József.** 6)

Vettem egy csinos kis ékszert (nem tartozik a dologra, hogy mit) s fél óra múlva ismét együtt voltam utitársaimmal.

Mikor az udvarba értünk, én hátra maradtam, hogy segítsék leszerszámolni a szürkét, míg **Haldane** bement a házba.

— Szerencsétlen vagy! — mondá barátom megfogva karomat s arán

némi diadal tekintetével — **Margit** bizonyosan szóltat valamit, vagy ő neki (tt a távozó **Haldane** után mutatott) magának kellett észrevenni valamit. Mikor ott hagyat bennünket, hogy vásárlásaidat megtegyd, kérdésközdött fölfelel: milyen viszonyok közt vagy — no tudod — aztán, mi a foglalkozásod, hol lakol s több efélet.

Aztán meg, hogy ki a szabó és hogy rendszeren egy guineát vagy kétöt fizetke-e egy olyan kalapért, mint a milyet ő visel — ugy-e?

— Édes pájtás — mondá az én barátom komolyan — igazán azok a kérdések nem voltak impertinensek, egészen jogosak és kötelesek azok az ő szempontjából, mint, a ki a **Margit** gyámja.

— Egészen helyes! — mondán — te persze úgy adtad elő, remélem, hogy én folytonosan bankót olvasok és nem korrekurát.

— No, ha nem épen úgy is, de azt hiszem, jó benyomást hagytam nála.

— Óh gondolom, köszönöm!

— **En** egyáltalában nem éreztem hálára köteleze magamat s dühös voltam, hogy **Haldane** foglalkozott velem. De mégis! — bár még mindig azt gyantottam, hogy ha valaki, úgy okvetlenül maga az, a ki **Margit**ot nőül venni óhajta — a **Haldane** jóakarátát meg kell nyernem.

Csendesen haladtunk a ház felé és szótlanul (az én barátom engem bizonyosan halátlanok tartott). **En** szobámba vonultam, vitakozni önmagammal s nézegettem az ékszert, a mit vásároltam. Ugy találtam, hogy kevesebb ellenszenvvel kezdek gondolni **Haldané**re, a gyámra, mint gyámra és udvarlóra együtt véve. Sőt azon elmékedtem, hogy ha **Haldane** még egy két napig itt marad, okosabb lesz barátságosan vislnem magamat vele szemben.

Mialatt így tündöttem — alig tudván kitalálni, hogy miképen adjam át **Margit**nak az ékszert — egy kis levélkét irtam hozzá arra az esetre, ha talán közvetítőhöz kellene folyamodnom. Miután ezt elvégeztem, a levelet és ékszert ideiglenesen kézi táskámba zártam s mentem le uzsonnázni. **Egész** este azon igyekeztem, hogy **Haldane** tetszését megnyerjem: kedvébe jártam s leültem meg kártyázni.

Másnap reggel minden várakozás ellenére egyszer csak kijelenti, hogy visszautazik a városba, meg pedig rögtön . . . Reggelizés közben bocsánatot kért és visszavonult, hogy becsomagoljon. Par perc múlva visszatért igen zavart tekintettel, kezében tartva egy elcsavarodott kulcsot.

Sietségében — ugymond — elrontotta s most nem akar fordulni a zárban, holmija pedig még rendetlenül van a táskában.

— **Lenne** oly szíves valaki kölcsönözni egy kis kulcsot? — mondá egyenesen felém fordulva.

— **Igen** szívesen szolgálok — feleltem, mit sem gyanítva — próbálja meg, vajjon használhatja-e az enyimet.

Mig ő távol volt, az alatt némi eltérések merültek fel a felett, hogy hogyan vigyük ki az állomásra. A taligán természetesen; de ki fog hajtani? **Buxton** maga nem mehet (dolga volt a mezőn) s enmbert sem tud most adni a ki hajtson.

— **En** merek vállalkozni, hogy elhajtssam a szürkét — mondá **Margit** egy appelláló pillantással fordulva felém.

— **Ha** szolgálataokra lehetek, én szívesen vállalkozom rá — mondan nagy forróságot éreztem. Nem igen éretek ugyan az ostor kezeléshez, de azt hiszem, meg tudom fogni a szürkét, hogy az árokba ne fordítson.

— **Fogsz** te tudni hajtani elég jól — mondá **Buxton**.

— **Óh, köszönöm!** — kiállott **Margit** felugorva s elővéve kalapját és felöltöjtét. — **Óh** az nagyon pompás lesz! — **O** meg majd a hátulsó ülésbe fog ülni ismét, hogy meg legyen az egyensúly — mondan magamban.

(Folytatása következik)

A szerkesztőség üzenete:

E. N. Budapest. Az ilyen lokális hírlapi hangokra egyáltalán nem tartjuk érdemesnek sem reflektálni, sem reagálni. Annnyit örömmel látunk és ha megéri a régebbi lapokat láthatja Ön is, hogy formát már kezdenek tanulni tőlünk. Ennyiben zsurnalisztikai misziót teljesítünk, egyéb hírlapirói rutin csepegtetésére még a nürinbergi tölcser sem használna nekik. Ó Mucs! Látja az ilyen hírlapirói működés dezavualja még a jobb vidéki sajtót is.

K. H. Kassa. Rendkívül fogunk örüdeni. Felső szerkesztőnk még e hó folyamán egyik művésztelére Pestről hivatalos oda. Akkor. Várjuk.

Piros róza. Intézkölem. Kérem megírni pontosan mikor küldjük Abbáziába. A szombatit ezek szerint még Pestre küldjük. Várjuk az olasz fordítást

Nem közhölhetők: A meidinger kályha. — A bátkirlyóné — Karneval. — Száz szóknak is egy a vége. — Oh és ah. — Hozzá. — A piros pipacs. — Kórházba Iza. —

NYILT-TÉR *)

Nyilatkozat.

Miután azon urakat, kik a f. hó 27-iki kaszinói közgyűlésen tagsági felvételem ellen szavaztak az elrendelt titkos szavazás miatt nem ismerhettem. A nagymihályi kaszinónak ezen eljárása fölött ez uton megvetésemet fejezem ki, mert a titkos szavazás leple alatt engem valószínűleg zsidó voitom miatt diszkvalifikálni törekedett.

Kántor Adolf.

* E rovat alatt közlöttekért a szerkesztő nem felelős.

Kiadja:

A SZERKESZTŐSÉG.

Landesmann Samu
szijgyártó és nyerges

SÁTORALJA-UJHELY. Rákóczy-utca. (Kis-piacz.)

Javításokat jutányos árban kifogástalanul eszközöl.

Dísz- és igás-lószerszámok, különleges osterok, ostornyelekből nagy raktár. — Lovak ápolásához szükségeltető mindenféle különlegességek és eszközök. Legfinomabb lózsírok, kenőesők, szappanok, lakkok. — Vadászati eszközök nagy választékban.

Sérvkötőkben nagy rakátr.

Klein Géza

fűszer- és vegyeskereskedése,

bel- s külföldi rum-, tea- s cognac, nagy-sároosi múalmi liszt-raktár

SÁTORALJA-UJHELY

Ajánl szobafűtésre kiválóan alkalmas szagtalan

szalon köszönet

házhöz szállítva métermázsanként 1 fnt 10 kr-ért, nagyobb mennyiség vételénél árengedmény.

Valódi gyöngyösi fehér új bor literje 26 kr.

Valódi Ó ezankó bor fehér literje 32 kr.

Valódi egri vörös literje 36—40 krajcárig.

Amerikai szalon petroleum!

2-45

A magyar kölcsönös
állatbiztosítási társaság

működését megkezdte s ajánlatokat állatbiztosításra

lovak és szarvas-marhákra
elfogad.

Bővebb felvilágosítást nyújt: a magyar kölcsönös állatbiztosító társaság Zemplénmegyei vezérképviselőisége

Sátoralja-Ujhelyben:

SCHWARCZ LAJOS

Felső-Zsolyomka, Csehy Péter ur házában

LANDESMANN MIKSA ÉS TÁRSA

két gyorssajtóval, különféle segédgépekkel s a legdivatosabb betűfajokkal,
a kor igényeinek megfelelően berendezett

KÖNYVNYOMDÁJA

WEKERLE-TÉR SÁTORALJA-UJHELY DR. SCHÖN HÁZ

ajánlkozik mindennemű **könyvnyomdai munkának**, u. m.: hírlapok, folyóiratok, könyvek, röpiratok, diszművek, szinlapok, takarékpénztári évi zárszámadások, tanodai jelentések, árjegyzékek, számlák, bárcakönyvek perforirozva (lyukkasztva), levélpapírok és levélborítékok, eljegyzési, lakodalmi és táncvigalmi meghívók, táncrendek, gyászjelentések, körlevelek, táblázatok, falragaszok stb. stb.,*izléses, hibátlan, gyors, pontos és jutányos árban**kívánatra több színben való elkészítésére.*

Nagy raktár mindenféle községi, körjegyzői, ügyvédi, kereskedői, egyházi és iskolai

NYOMTATVÁNYOKBÓL,
melyek itt olcsóbban kaphatók, mint bárhol.

Előfizetésre és hirdetések közlésére a legalkalmasabb és legolcsóbb lap a

„FELSŐMAGYARORSZÁGI HIRLAP”

5 vármegye független polgárainak legelterjedtebb lapja. Megjelen hetenkint kétszer.

Előfizetési ára: Egy évre 5 fnt Felévre 2 fnt 50 kr. Negyedévre 1 fnt 25 kr. Hirdetések jutányos árban közöltetnek